

Sofia Virta vihr ym.

Kirjallinen kysymys odotus- ja vauva-ajan palveluiden laadun ja saatavuuden turvaamisesta koronakriisin aikana sekä pandemian jälkihoidossa

Eduskunnan puhemiehelle

Odotus- ja vauva-ajan palveluiden saatavuudella on merkittävä vaikutus lapsen ja perheen terveyteen sekä hyvinvointiin. Palveluiden laadukkaan toiminnan turvaamiseksi myös korona-aikana tulee kiinnittää vahvemmin huomiota esimerkiksi neuvolapalveluiden ja niihin sisältyvien perhevalmennusten, mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä imetysohjauksen riittävään resursointiin.

Korona-aikana on ilmennyt vajeita niin lakisääteisten neuvolakäyntien kuin neuvoloiden järjestämien perhevalmennusten toteutumisessa. Lisäksi koronakriisin tiedetään lisäävän psyykkistä oireilua, stressiä ja eriarvoisuutta pikkulapsiperheissä ja muodostavan pitkäkestoisen riskin lapsen kehitykselle. Nyt jos koskaan tarvitaan erityistä panostusta odotus- ja vauvaperheiden hyvinvoinnin tukemiseen.

Toisin kuin perheissä, joissa on päiväkotitai kouluikäisiä lapsia, vauvaperheissä kontaktit ammattilaisiin korostuvat neuvolakäynneillä. Äitiys- ja lastenneuvolat ovat tärkeä kaikkia odottavia ja vauvaperheitä kohtaava taho, joka on avainasemassa tukemassa perheitä mutta myös ohjaamassa heitä tiiviimmän avun piiriin. Nyt korona-aikana eivät neuvolan lakisääteiset käynnit ole kuitenkaan toteutuneet jokaisessa kunnassa riittävällä tavalla ja tukea tarvitsevat vauvaperheet ovat jääneet yksin. Näin riski sille, että perheen tuen tarve jää näkymättömäksi, on suurempi. Vauvaperheet tarvitsevatkin erityistä huomiointia. Neuvolakäynteihin on voinut tulla hyvin pitkiä taukoja, ja pahimmillaan perheiden huonovointisuus on jäänyt huomaamatta. Jotta neuvolat kykenevät toimimaan laadukkaasti ja jokaisen perheen tarpeet yksilöllisesti huomioiden, tulee neuvoloille turvata riittävät resurssit. Kuntiin ohjattuja koronatukia onkin tärkeä kohdentaa odotus- ja vauvaperheiden tukemiseen sekä ennalta ehkäiseviin palveluihin. Resurssien lisäksi olisi tärkeää turvata, että perheet tapaisivat käynneillä aina saman terveydenhoitajan raskauden alusta lapsen kouluikään asti. Tärkeää on myös koronakriisiin liittyvistä rajoituksista huolimatta pyrkiä pitämään molemmat vanhemmat tasavertaisesti palveluissa mukana.

Tällä hetkellä myös neuvoloiden perhevalmennuksen saatavuudessa on ollut monin paikoin haasteita. Perhevalmennus on yksi tärkeä tuki, jolla odottavat ja vauvaperheet valmistautuvat uuteen elämäntilanteeseen ja vauvan vanhempana olemiseen. Perhevalmennusta tulisi olla tarjolla kaikille ensimmäistä lasta odottaville vanhemmille ja myös ruotsiksi kaikissa kaksikielisissä kunnissa.

Kirjallinen kysymys KK 224/2021 vp

Perheiden oikeus riittävään imetysohjaukseen ja tukeen vauvamyönteisyysohjelman tavoitteiden mukaisesti tulisi turvata. Terveystieteiden tutkimusten mukaan oikea-aikainen imetysohjaus on keskeisin tekijä siinä, että imetys käynnistyy ja jatkuu perheen toivomalla tavalla. Imetys ja sen tukeminen on tärkeää erityisesti pandemia-aikana imetyksen tarjoaman infekti suojan vuoksi. Laadukas, perheille yhdenvertaisesti saatavilla oleva tuki edellyttää kansallista koordinaatiota ja siihen resursseja. Perhe- ja vauvamyönteisyysohjelma tulisi jalkauttaa osaksi kuntien ja kaupunkien hyvinvointistrategiaa sekä sosiaali- ja terveystieteiden palveluita.

Asiantuntijat korostavat, että nyt on äärettömän tärkeää vahvistaa vanhempien ja lasten mielen-terveys- sekä päihdepalveluita. Psykkisesti haavoittuvaiset perheet tulisi tunnistaa ja saada erityisen tuen palvelujen piiriin jo raskausaikana. Päihteiden käytön tiedetään lisääntyneen pandemian aikana, mutta hoitoon hakeutuminen erityisesti odotus- ja vauva-aikana on vähentynyt. Moniammatillinen ja yksilöllisesti kohdennettu perheen hyvinvoinnin tukeminen korkean riskin pikkulapsiperheille on paras mahdollinen investointi sekä taloudellisesti että lasten kehityksen ja hyvinvoinnin kannalta. Mitä varhaisemmassa vaiheessa, jo raskausaikana, tukea on tarjolla, sitä enemmän perhe ja myös yhteiskunta siitä hyötyvät.

Odotus- ja vauva-ajan tukipalveluita ei voi missään nimessä supistaa perusterveydenhuollossa eikä erikoissairaanhoidossa koronakriisinkään keskellä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus turvaa odotus- ja vauva-ajan palveluiden laadun sekä saatavuuden nyt koronakriisin aikana mutta myös pandemian jälkihoidossa?

Helsingissä 13.4.2021

Sofia Virta vihr
Mirka Soinikoski vihr
Mari-Leena Talvitie kok
Sofia Vikman kok